

Sygn. akt I CSK 1341/22

POSTANOWIENIE

Dnia 30 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Grela

w sprawie z powództwa Syndyka masy upadłości [...] Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo - Kredytowej w upadłości z siedzibą w K.
przeciwko Krajowej Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo - Kredytowej w S.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 30 maja 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 10 czerwca 2021 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 12500 (dwanaście tysięcy pięćset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Syndyk Masy Upadłości Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo - Kredytowej w S. domagał się zasądzenia od strony pozwanej Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo - Kredytowej w S. kwoty 13 546 745 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, liczonymi od 20 lutego 2019 r. do dnia zapłaty.

Sąd Okręgowy w O. wyrokiem z 5 lutego 2020 r. oddalił powództwo.

Wyrokiem z 10 czerwca 2021 r. Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację powoda.

W skardze kasacyjnej powód, jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, wskazał na przesłanki przedsądu przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Zdaniem skarżącego, w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne oraz potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, w zakresie wyjaśnienia: 1. czy decyzja o realizacji roszczeń wobec członków spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej z tytułu odpowiedzialności za stratę bilansową do podwójnej wartości wpłaconych udziałów przewidzianej postanowieniami statutu na podstawie art. 26 ust. 3 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, może zostać podjęta jedynie w drodze uchwały walnego zgromadzenia kasy o pokryciu straty z tego źródła na podstawie art. 38 § 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze, czy też po ogłoszeniu upadłości uprawnionym do podjęcia decyzji o pokryciu straty bilansowej z tzw. dodatkowej odpowiedzialności członkowskiej i dochodzeniu roszczenia od członków uprawniony jest samodzielnie syndyk masy upadłości upadłej kasy; 2. czy warunkiem powstania zobowiązania członków SKOK z tytułu odpowiedzialności za powstanie straty bilansowej do podwójnej wartości wpłaconych udziałów wprowadzonej postanowieniami statutu na podstawie art. 26 ust. 3 ustawy o SKOK jest podjęcie uchwały przez walne zgromadzenie kasy o pokryciu straty z tego źródła na podstawie art. 38 § 1 pkt 4 Prawa spółdzielczego, czy też odpowiedzialność z tego tytułu powstaje z mocy prawa z chwilą ujawnienia się straty przewyższającej wartość funduszu udziałowego i zasobowego, a uchwała walnego zgromadzenia, bądź po ogłoszeniu upadłości decyzja syndyka, może jedynie wskazywać na postawienie zobowiązania w stan wymagalności; 3. czy celem ustanowienia dodatkowej odpowiedzialności członków SKOK za powstanie straty bilansowej do podwójnej wartości wpłaconych udziałów, o której mowa w art. 26 ust. 3 ustawy o SKOK jest jedynie wzmocnienie stabilności finansowej kasy w toku zwykłej działalności, w związku z czym roszczenia z tego tytułu nie mogą być dochodzone po ogłoszeniu upadłości kasy, gdy kasa działalności już nie prowadzi, czy też funkcją dodatkowej odpowiedzialności jest wzmocnienie stopnia wypłacalności kasy, a co za tym idzie także ochrona wierzycieli SKOK poprzez

pośrednie zwiększenie możliwości zaspokojenia ich wierzytelności (uwzględniając, iż członkowie SKOK nie ponoszą bezpośredniej odpowiedzialności względem wierzycieli zewnętrznych kasy zgodnie z art. 19 § 3 Prawa spółdzielczego w zw. z art. 2 ustawy o SKOK, lecz mogą być zobowiązani wobec kasy do ponoszenia ciężaru finansowego związanego z zaspokajaniem przez kasę tych wierzytelności); 4. czy w związku z zagadnieniami, o których mowa w pkt 1 - 3 powyżej po ogłoszeniu upadłości SKOK syndyk może dochodzić od członków upadłej kasy wpłat należności z tytułu dodatkowej odpowiedzialności, o której mowa w art. 26 ust. 3 ustawy o SKOK, w sytuacji zaistnienia w kasie na dzień poprzedzający ogłoszenie upadłości straty bilansowej niepokrytej z funduszu udziałowego i zasobowego, jeśli nie została podjęta uchwała walnego zgromadzenia kasy w przedmiocie pokrycia straty z tych wpłat (na podstawie art. 38 § 1 pkt 4 Prawa spółdzielczego).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W judykaturze już wielokrotnie wypowiedano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18, niepubl.). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz uzasadnienia występowania w sprawie (por. niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 listopada 2003 r., II CK 324/03, z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, z 26 września 2005 r., II PK 98/05, z 10 maja 2019 r., I CSK 627/18).

Powołanie się na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (por. m.in. niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r. II CZ 102/02, z 28 marca 2007 r. II CSK 84/07, z 11 stycznia 2008 r. I UK 283/07 i z 8 lipca 2008 r. I CSK 111/08).

Skarżący potraktował zamiennie dwie powołane przesłanki przedsądu, do czego nie ma podstaw szczególnie w sytuacji, gdy istnienie przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. zostało uzasadnione rozbieżnościami w orzecznictwie. Skoro bowiem na tle wykładni przepisu powstały rozbieżności w orzecznictwie Sądu Najwyższego, to znaczy, że zajął on już stanowisko w tej kwestii i to nie jeden raz. Nie można zatem budować w oparciu o te same wątpliwości istotnego zagadnienia prawnego, które charakteryzuje się tym, że jest nowe, jeszcze nierozstrzygnięte przez Sąd Najwyższy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 grudnia 2016 r., I CSK 315/16, niepubl.).

Jedynie na marginesie należy wskazać, że szczegółowa analiza sprawy prowadzi do wniosku, że powyższe przesłanki nie zostały wykazane. W skardze kasacyjnej nie powołano argumentów, które mogłyby świadczyć, że w sprawie

spełniona została któraś z przesłanek przyjęcia sprawy do rozpoznania, a przedstawione problemy prawne zostały już rozstrzygnięte w uchwale Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2019 r., (III CZP 42/19, OSNC 2020, nr 9, poz. 68).

Biorąc to pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej, nie znajdując też okoliczności, które obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu w ramach przedsądu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 99 w związku z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

a.s.